

Sygn. akt I ACa 1444/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Renata Artska (spr.)
Sędziowie:	SA Katarzyna Przybylska SO del. Mariusz Struski
Protokolant:	sekretarz sądowy Żaneta Dombrowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2011 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 14 września 2010 r. sygn. akt I C 522/10

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II. (drugim) w ten sposób, że nie obciąża powoda kosztami procesu;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

I ACa 1444/10

UZASADNIENIE

Powód G. dochodził od pozwanego Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku kwoty 90.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia za doznanie rozstroju zdrowia w związku z postępowaniem w sprawie I C 1451/08 prowadzonym - według twierdzeń pozwu - przewlekłe.

Według wywodów pozwu, w sprawie I C 1451/08 Sąd zarządzeniem z dnia 3.08.2009 r. zwrócił pozew. Postanowieniem z dnia 9.01.2009 r. Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych, a zażalenie powoda na to postanowienie oddalił Sąd Okręgowy w Gdańsku, postanowieniem z dnia 22.04.2009 r. Zarządzeniem z dnia 20.07.2009 r. Sąd zobowiązał powoda do uiszczenia opłaty od pozwu. Powód złożył wniosek o zwolnienie od tej opłaty. Złożył na w/wym. zarządzenie zażalenie, które zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25.02.2010 r.

Zdaniem powoda nastąpiła przewlekłość postępowania od dnia 1.02.2009 r. do dnia 25.02.2010 r. w postaci opieszałego dokonywania czynności.

Sąd I instancji potrzebował aż rok czasu na rozstrzygnięcie sprawy, co stanowi o niewłaściwej organizacji pracy i pozbawieniu powoda w rozsądnym czasie rozpoznania sprawy.

Według wywodów powoda, przewłoka w sprawie I C 1451/08 spowodowała u powoda krzywdę w postaci depresji, stanów depresyjnych, konieczności przyjmowania znacznej ilości leków, powód nie może właściwie funkcjonować w społeczeństwie, w tym podjąć pracy.

Na powyższą okoliczność powód wnioskował dowód z przesłuchania powoda oraz trzech wskazanych z imienia i nazwiska świadków, współosadzonych, dokumentacji medycznej powoda oraz opinii biegłych.

Zdaniem powoda wniesienie pozwu na podstawie art. 417 k.c. w związku z art. 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki jest uzasadnione.

Pozwany, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił w odpowiedzi na pozew o oddalenie powództwa, stojąc na stanowisku, że przebieg postępowania w sprawie I C 1451/08 nie uzasadnia twierdzeń o przewlekłości postępowania. Zarzucił również, iż powód w żaden sposób nie uzasadnił wysokości żądanej pozwem kwoty.

Powód w piśmie procesowym z dnia 28.07.2010 r. /k. 43/ zaoponował stanowisku pozwanego. Stwierdził, że podstawa prawna i okoliczności faktyczne przez niego wskazane stanowią o zasadności powództwa. Odnośnie do wysokości żądanej kwoty zadośćuczynienia stwierdził, że jest to kwota szacunkowa, jako indywidualne odczucie powoda.

Wyrokiem z dnia 14 września 2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych.

W pozwie z 6.11.2008 r. wniesionym do Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku powód domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ kwoty 70.000 zł wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Sprawa zarejestrowana została pod sygn. I C 1451/08.

Zarządzeniem z 24.11.2008 r. sygn. akt I C 1451/08 powód został zobowiązany do uzupełnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, pod rygorem jego zwrotu, przez złożenie na urzędowym formularzu oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach. Jednocześnie wystąpiono do Dyrektora Aresztu Śledczego w (...) o podanie wysokości dochodów uzyskanych przez powoda za ostatnie trzy miesiące. Powód wymagane oświadczenie złożył 9.12.2008 r., a następnie wpłynęła informacja z Aresztu Śledczego w (...) o dochodach powoda.

Postanowieniem z dnia 9.01.2009 r. Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku zwolnił powoda od opłaty od pozwu powyżej kwoty 200 zł, a w pozostałym zakresie oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i jednocześnie oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zażalenie powoda z dnia 30.01.2009 r. na to postanowienie przedstawiono Sądowi Okręgowemu w Gdańsku w dniu 24.02.2009 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniami z dnia 27.04.2009 r. sygn. akt II Cz 344/09 oddalił zażalenie powoda na postanowienie z dnia 9.01.2009 r. i w dniu 13.07.2009r. zwrócił akta sprawy I C 1451/08 Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Północ w Gdańsku.

Zarządzeniem z dnia 22.07.2009 r. powód zobowiązany został do uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 200 zł pod rygorem zwrotu pozwu.

Postanowieniem z dnia 3.08.2009 r. Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych, a w dniu 3.08.2009 r. przewodniczący wydał zarządzenie o zwrocie pozwu, które powód zaskarżył zażaleniem z dnia 14.08.2009 r.

Postanowieniem z dnia 16.09.2009 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Gdańsk - Północ w Gdańsku oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wniosek ten oddalił też Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku postanowieniem z dnia 7.10.2009 r., rozpoznając skargę na orzeczenie referendarza sądowego.

W dniu 15.10.2009 r. powód wniósł zażalenie na postanowienie z dnia 7.10.2009 r.

Postanowieniem z dnia 25.11.2009 r. Sąd zwolnił powoda od opłaty od zażalenia na zarządzenie w przedmiocie zwrotu pozwu z dnia 3.08.2009 r.

W dniu 11.12.2009 r. akta sprawy wraz z zażaleniami powoda zostały przedstawione Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

Postanowieniem z dnia 25.02.2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił zażalenie powoda na zarządzenie o zwrocie pozwu oraz postanowieniem z dnia 25.02.2010 r. oddalił zażalenie powoda na postanowienie z dnia 7.10.2009 r.

Akta sprawy zwrócone zostały Sądowi Rejonowemu w dniu 12.07.2010 r.

Sąd I instancji uznał, że powód nie wykazał, aby w sprawie I C 1451/08 doszło do przewlekłości postępowania. Lektura tych akt prowadzi do wniosku, że wszystkie czynności procesowe były w tej sprawie podejmowane przez Sąd orzekający terminowo, bez zbędnej zwłoki i służyły jedynie rozstrzygnięciu sprawy, a w tym rozpoznaniu licznych wniosków procesowych powoda.

Stojąc na stanowisku, że powód nie udowodnił zasady swego żądania, Sąd I instancji - jak wskazał - oddalił powództwo jako niezasadne, pozostawiając poza zakresem swych ustaleń i rozważań kwestie wystąpienia szkody i jej pozostawianie w związku przyczynowym z prowadzonym postępowaniem cywilnym. Z tych przyczyn oddalił Sąd wnioski dowodowe powoda, a ustalenia poczynił wyłącznie na podstawie dokumentów zawartych w aktach I C 1451/08.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., 108 § 1 k.p.c. i art. 109 § 2 k.p.c. oraz na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1 i § 6 pkt 6 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu /Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm./.

Obciążając powoda kosztami postępowania, Sąd I instancji podzielił, jak podał, pogląd wyrażony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, zgodnie z którym prawo do Sądu nie oznacza akceptacji dla konstruowania wszelkich możliwych roszczeń i w sposób dowolny określania ich wysokości; strona powinna zdawać sobie sprawę z konsekwencji swoich żądań, również z punktu widzenia kosztów procesu.

W apelacji od przedstawionego wyżej wyroku powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wniósł o przeprowadzenie wszystkich zawnioskowanych dowodów celem umożliwienia wykazania jego stanowiska oraz rozważenie z urzędu nieważności postępowania z przyczyny braku przyznania powodowi pełnomocnika z urzędu i braku udziału w rozprawie.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 98 k.p.c. i nast. poprzez zasądzenie od niego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego, w sytuacji, gdy był skarżący zwolniony od kosztów sądowych w całości, a jego sytuacja życiowa nie pozwalała na uiszczenie kosztów.

Nadto powód zarzucił naruszenie art. 117 § 2 k.p.c. poprzez brak przyznania mu pełnomocnika z urzędu, mimo, że w sprawie zachodzi potrzeba przyznania powodowi takiego pełnomocnika; art. 217 § 2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoda; art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie oraz wniosków dowodowych powoda.

Apelujący zarzucił również naruszenie prawa materialnego art. 6 k.c. poprzez uznanie, że na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia powództwa, w sytuacji gdy nie przyznano powodowi pełnomocnika z urzędu i nie mógł powód brać udziału w rozprawie.

Podniósł też powód zarzut błędnych ustaleń faktycznych Sądu I instancji, polegających na przyjęciu, że na skutek długotrwałości prowadzonego postępowania wskazanego w pozwie nie doznał powód uszczerbku na zdrowiu i naruszenia dóbr osobistych, bowiem nie zachodzi związek przyczynowy.

Według wywodów apelującego, zaskarżony wyrok jest nietrafny. Dopuszczenie zawnioskowanych przez niego dowodów może stanowić podstawę do uznania, czy stan zdrowia powoda uległ pogorszeniu. Brak merytorycznego rozpoznania powództwa skutkuje ograniczenie możliwości powoda wykazania szkody.

Rozpoznając sprawę na skutek apelacji, Sąd Apelacyjny miał na uwadze, co następuje.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne dotyczące przebiegu postępowania w sprawie I C 1451/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku i przyjmuje je za własne.

Skarżący w żaden sposób nie podważył tych ustaleń. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji w zakresie przebiegu postępowania w sprawie I C 1451/08, czynności procesowych Sądu w tej sprawie oraz czynności procesowych powoda znajdują potwierdzenie w dokumentach stanowiących karty akt sprawy I C 1451/08.

Nadto ustalenia Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny uzupełnia następująco.

Jak wynika z kserokopii pozwu, znajdującej się na kartach 2-3 akt I C 1451/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku, powód w sprawie tej domagał się od pozwanego Skarbu Państwa - Gdańsk - Północ w Gdańsku kwoty 70.000 zł z ustawowymi odsetkami od wniesienia pozwu za doznanie rozstroju zdrowia, depresji na skutek twierdzonego przez powoda przewlekłego postępowania Sądu w sprawie XI K 150/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku.

Z pozwem z dnia 8.04.2010 r. w sprawie niniejszej, powód wystąpił po otrzymaniu w dniu 7.04.2010 r. odpisów postanowień Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25.02.2010 r. /k. 125 akt I C 1451/08 - z.p.o./.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu I instancji, że w sprawie I C 1451/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku nie nastąpiło naruszenie prawa powoda do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki; nie nastąpiła przewlekłość, opieszałość postępowania.

Postępowanie w sprawie I C 1451/08 prowadzone było prawidłowo, nie występowała w nim przewlekłość na skutek nieuprawnionych działań lub zaniechań Sądu. Było ono determinowane wnioskami składanymi przez powoda, które podlegały rozpoznaniu przez Sąd, przy czym rozpoznanie to następowało bez zbędnej zwłoki, w rozsądnych terminach bez odstępstw od czasu zazwyczaj koniecznego do podjęcia poszczególnych decyzji procesowych i procedur.

Powód, oceniając, że w sprawie I C 1451/08 nastąpiła przewlekłość w okresie od dnia 1.02.2009 r. do 25.02.2010 r. jak podał to w pozwie, pomija zupełnie składane przez siebie liczne wnioski procesowe oraz czas niezbędny na ich rozpoznanie, przygotowanie i doręczenie odpisów orzeczeń powodowi, zapadłych w przedmiocie jego wniosków, a także czas konieczny na rozpoznanie złożonych w toku sprawy środków odwoławczych przez powoda.

Poprawność podejmowanych w sprawie I C 1451/08 czynności przez Sąd oraz sprawność ich dokonywania nie budzi jak wskazano wyżej zastrzeżeń. Apelujący zaś nie przytoczył żadnych argumentów na rzecz stanowiska przeciwnego.

Bezzasadne są zarzuty apelującego naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 217 § 2 k.p.c. i 233 k.p.c.

Ocena przeprowadzonych przez Sąd I instancji dowodów z dokumentów z akt I C 1451/08 zgodna jest z intencją przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Stan faktyczny sprawy ustalony przez Sąd I instancji w zakresie przebiegu postępowania, którego dotyczy zarzut przewlekłości postępowania, nie został, jak wyżej wskazano, podważony przez powoda.

Stosownie do art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Ponieważ nie wystąpiła w sprawie I C 1451/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku twierdzona przez powoda przewlekłość postępowania, to nie zachodziła potrzeba ustalania, czy powód doznał rozstroju zdrowia wskutek twierdzonej przez niego przewlekłości postępowania. Zbędne było prowadzenie postępowania na okoliczność ewentualnej krzywdy powoda zatem prawidłowość oddalenia wniosków dowodowych powoda mających takiej krzywdy dowieść, nie budzi zastrzeżeń.

Wbrew zarzutom apelacji, Sąd I instancji nie przyjął, że powód nie doznał uszczerbku na zdrowiu; że nie zachodzi związek przyczynowy między prowadzonym postępowaniem w sprawie I C 1451/08, a stanem zdrowia powoda. Sąd I instancji - jak wyżej wskazano - wobec niestwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie I C 1451/08 nie badał, czy powód doznał twierdzonej przez niego krzywdy.

Chybiony jest również zarzut apelującego naruszenia art. 6 k.c. Stosownie do tego przepisu, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powód skutki prawne wywodził z twierdzonego faktu przewlekłości postępowania w sprawie I C 1451/08. Nie udowodnił powód tego faktu, gdyż analiza akt sprawy I C 1451/08, czynności podejmowanych przez Sąd, determinowanych wnioskami powoda, zaprzecza jego tezie o przewlekłym prowadzeniu sprawy. Dokumenty zgromadzone w aktach I C 1451/08 stanowią dostateczną podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych co do przebiegu postępowania w tej sprawie oraz zajęcia stanowisko co do braku w niej twierdzonej przez powoda przewlekłości.

Nie dopatrył się Sąd Apelacyjny nieważności postępowania w niniejszej sprawie.

Wniosek powoda o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu został przez Sąd prawomocnie oddalony. Sąd Okręgowy w Gdańsku działając z mocy art. 398²³ k.p.c. jako Sąd drugiej instancji utrzymał w mocy zaskarżone przez powoda postanowienie referendarza sądowego o odmowie przyznania powodowi pełnomocnika z urzędu / postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 17.06.2010 r. - k. 22/.

Sąd Okręgowy nie miał obowiązku przyznania powodowi pełnomocnika z urzędu lecz był zobowiązany do zbadania, czy istnieją przewidziane prawem przesłanki, od których zależy przyznanie takiego pełnomocnika, co też uczynił, wydając stosowne postanowienie, w którym wyjaśnił, że w przypadku powoda takie przesłanki nie istnieją.

Z przepisów procedury cywilnej nie wynika też, aby Sąd nie mógł przeprowadzić rozprawy pod nieobecność strony pozbawionej wolności.

Obecność stron na rozprawie ma bowiem charakter fakultatywny /por. art. 211 k.p.c./, z wyjątkiem przewidzianym w art. 216 k.p.c., gdy Sąd zarządza stawienie się stron lub jednej z nich osobiście lub przez pełnomocnika, który to wyjątek nie zachodzi w sprawie niniejszej.

Sąd I instancji prawidłowo zawiadomił powoda o terminie rozprawy, wyznaczonej na dzień 14.09.2010 r. /k. 41/, powód zaś, po otrzymaniu zawiadomienia o terminie rozprawy nie wniósł o jego odroczenie i doprowadzenie go na kolejny termin rozprawy.

Uznając zarzuty powoda za bezzasadne, podzielając stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do uznania, że doszło do przewlekłości postępowania w sprawie I C 1451/08 Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku, za prawidłowe uznać należało oddalenie powództwa, opartego przez powoda o przepis art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 445 k.c.

Brak jest bezprawności działań po stronie pozwanej.

Nie mogłoby spotkać się z aprobatą społeczną zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia za ewentualną krzywdę wywołaną zgodnym z prawem działaniem Sądu w zainicjowanym przez powoda postępowaniu w sprawie I C 1451/08.

Apelacja powoda podlegała uwzględnieniu jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Podnoszona przez apelującego okoliczność, iż został zwolniony przez Sąd od kosztów sądowych sama przez się nie stanowi podstawy do nieobciążania strony kosztami poniesionymi przez przeciwnika procesowego. Przepis, bowiem art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych /t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm./ wyraźnie stanowi, że „zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi”.

Sąd może natomiast odstąpić od nałożenia na stronę obowiązku zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

W płaszczyźnie tego przepisu podlegał rozważeniu zarzut apelującego, kwestionującego rozstrzygnięcie o kosztach procesu tej treści, iż jego sytuacja życiowa, położenie życiowe nie pozwala na uiszczenie zasądzanych od niego kosztów.

Przepis art. 102 k.p.c. stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przepis cyt. artykułu nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”. Ustawodawca przyznaje sądowi pewną swobodę w zasądzaniu zwrotu kosztów, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu /art. 98 k.p.c./ sprzeciwiają się zasady słuszności.

Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą fakty związane z charakterem sprawy, samym przebiegiem procesu, jak i pozostające poza nim, w tym dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony.

Przepis art. 102 k.p.c. stosowany jest przez Sąd z urzędu.

Sam charakter sprawy, żądania poddanego przez powoda rozstrzygnięciu Sądu nie przemawia za odstąpieniem od obciążania powoda kosztami procesu. Niemniej jednak uwzględnić należało, że powód znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji osobistej i materialnej. Odbywa długoletnią karę pozbawienia wolności /od 1.01.2000 r. do 1.12.2013r./, nie posiada żadnego majątku i źródeł dochodów, ma podstawowe wykształcenie, jest bez zawodu, /porównaj - karta 8, 13, 14 - pismo Aresztu Śledczego w (...) z dnia 27.04.2010 r.; pisma procesowe powoda z dnia 27.04.2010 r./. Sama zaś sprawa wytoczona przez powoda nie toczyła się długo, wyznaczona została w sprawie jedna rozprawa.

Względy słuszności sprzeciwiają się, zdaniem składu orzekającego w sprawie niniejszej, dalszemu pogłębianiu trudnej sytuacji materialnej i osobistej powoda, do czego niewątpliwie prowadziłoby obciążenie go dość znacznymi kosztami procesu w sprawie niniejszej.

Nie tracąc z pola widzenia strony przeciwnej, która poniosła stosowny w sprawie nakład pracy i środków na obronę przed bezpodstawnym żądaniem powoda, uznać jednak należało, że dotkliwość związana z nieprzyznaniem stronie pozwanej w sprawie niniejszej zwrotu kosztów będzie niewątpliwie znacznie mniejsza od tej, której doświadczyłby powód, gdyby oprzeć rozstrzygnięcie o kosztach na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu.

Dlatego też uznając, iż winien był Sąd I instancji z urzędu zastosować do rozstrzygnięcia o kosztach procesu art. 102 k.p.c., Sąd Apelacyjny z mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił w tym zakresie zaskarżony wyrok i nie obciążył powoda kosztami procesu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., mając na uwadze względy przytoczone wyżej, aktualne również w stosunku do postępowania odwoławczego w sprawie.